

Kinderen in Nederland hebben recht op onderwijs en zijn leerplichtig. Ze moeten naar school tot ze een startkwalificatie hebben gehaald of tot ze 18 jaar zijn. Een afgeronde schoolopleiding biedt meer perspectief op een zelfstandige plek in de maatschappij.

Elk kind heeft recht op onderwijs. Ouders en verzorgers zijn hiervoor in eerste instantie verantwoordelijk. Ook de schooldirecteur heeft verplichtingen, zoals het melden van schoolverzuim. De leerplichtambtenaar van de gemeente ziet toe op de naleving van de leerplichtwet. Soms komen leerlingen niet op school, bijvoorbeeld als ze ziek zijn of spijbelen zonder dat de ouders het weten. Als dat vaak gebeurt, raken leerlingen achterop. Deze folder informeert u over het hoe en wat van de leerplicht.

Wat is leerplicht?

Leerplicht betekent dat kinderen verplicht zijn naar school te gaan. Ouders zijn verplicht hen in te schrijven op een school en moeten ervoor zorgen dat hun kind ook daadwerkelijk naar school gaat. Als het kind niet naar school gaat, spreekt de school of de leerplichtambtenaar de ouders hierop aan. Kinderen van 12 jaar en ouder hebben ook een eigen verantwoordelijkheid. Bij langdurig spijbelen worden ze hierop persoonlijk aangesproken en - indien nodig - bestraft.

De school geeft een melding door aan de leerplichtambtenaar als een leerling zonder geldige reden drie dagen achter elkaar of binnen vier weken 15 lesuren afwezig is. Deze stelt een onderzoek in naar het verzuim en probeert de leerling weer terug naar school te krijgen. De leerplichtambtenaar biedt hulp en begeleiding en houdt vast aan handhaving van de wet. Dit in nauwe samenwerking met instanties zoals scholen, jeugdzorg, kindbescherming, bureau Halt en politie.

Wanneer begint en eindigt de leerplicht?

Veruit de meeste kinderen gaan naar school als ze vier jaar zijn. Voor vierjarigen geldt de leerplichtwet niet. De regels van school over aanwezigheid en het volgen van onderwijs gelden wel voor hen. Leerplicht geldt voor kinderen van vijf jaar en ouder, vanaf de eerste lesdag van de maand, volgend op de maand dat een kind vijf jaar wordt. Een kind dat bijvoorbeeld op 14 augustus zijn 5e verjaardag viert, is op de eerste schooldag in september leerplichtig.

De volledige leerplicht duurt tot het einde van het schooljaar, waarin een jongere 16 jaar is geworden.

Wat is de kwalificatieplicht?

Direct na de leerplicht begint de kwalificatieplicht, voor jongeren van 16 tot 18 jaar. De leerplichtwet is ook hierop van toepassing. Daarom moeten jongeren zonder startkwalificatie onderwijs volgen tot hun 18e verjaardag. De leerplichtambtenaar handhaaft de kwalificatieplicht en begeleidt de leerling, als dat nodig is. De verlenging van de leerplicht tot 18 jaar betekent niet dat een jongere elke dag naar school moet. Dit mag wel, maar hij kan er ook voor kiezen het leren te combineren met werken. De jongere moet dan wel ingeschreven staan bij een school.

Schoolverlaters zonder startkwalificatie

Er gaan nog steeds teveel jongeren zonder diploma van school. Zij komen dan zonder startkwalificatie op de arbeidsmarkt. Voor deze groep is het later veel moeilijker een baan te vinden die bij hun capaciteiten past. Daarom wordt de jongere (18-23) begeleid totdat hij in het bezit is van deze kwalificatie. Dit gebeurt door de trajectbegeleider van het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaten. In Zuid- en Midden-Kennemerland begeleidt Regionaal Bureau Onderwijs (RBO) dit traject in opdracht van de gemeenten.

Een jongere heeft een startkwalificatie als hij minimaal in het bezit is van een vwo-, havo- of mbo 2-niveau diploma.

Vrijstelling van geregeld schoolbezoek

In de leerplichtwet staat omschreven wanneer een jongere de school niet kan of hoeft te bezoeken. Hieronder vier redenen:

1 Vrijstelling om medische redenen

Kinderen die om lichamelijke of psychische redenen niet geschikt zijn om tot een school te worden toegelaten, kunnen worden vrijgesteld van leerplicht. Ouders hoeven hun kind dan ook niet in te schrijven bij een school. Een aanvraag voor vrijstelling kan met toegevoegde medische rapportages bij de leerplichtambtenaar worden ingediend door de ouders. Vervolgens vraagt de leerplichtambtenaar een onafhankelijke medische verklaring aan bij de GGD.

2 Extra verlof voor religieuze feestdagen

De aard van sommige religieuze feestdagen sluit schoolbezoek uit. De viering wordt dan beschouwd als vervulling van de godsdienstelijke plichten. Voor het Offerfeest en het Suikerfeest is één extra dag verlof. Ouders moeten dat minstens twee dagen van tevoren bij de directeur van de school melden. Op een aantal christelijke feestdagen heeft elk kind in Nederland vrij van school.

3 Extra vakantieverlof

Verlof voor extra vakantie is vrijwel niet mogelijk, behalve wanneer de specifieke aard van het beroep van één van de ouders het niet mogelijk maakt tijdens een reguliere schoolvakantie een gezinsvakantie van twee weken te hebben (denk bijvoorbeeld aan strandtenten). Er kan geen verlof worden toegekend vanwege organisatorische problemen in het bedrijf van de ouder(s). De schooldirecteur kan éénmaal per schooljaar, voor ten hoogste 10 schooldagen, toestemming geven voor extra vakantie. De aanvraag moet zes tot acht weken van tevoren door de ouders worden ingediend bij de directeur. Eventueel met een werkgeversverklaring, waaruit de specifieke aard van het beroep blijkt. Raadpleeg voor de exacte termijnen van de aanvraag de schoolgids van uw school. De extra verlofdagen

mogen niet aansluitend aan de zomervakantie zijn. Als de directeur eenmaal vakantieverlof heeft toegekend, vervalt automatisch het recht op een tweede vakantieverlofaanvraag. De gedachte bestaat dat een leerling recht heeft op tien snipperdagen. Dat is beslist niet waar.

4 Extra verlof voor bijzondere omstandigheden

Voor bepaalde bijzondere omstandigheden kunnen kinderen verlof krijgen. Dit geldt uitsluitend voor situaties die buiten de wil of invloed van de ouders of het kind liggen. Over een verlofaanvraag voor bijzondere omstandigheden tot en met tien dagen beslist de schooldirecteur. Wilt u langer bijzonder verlof aanvragen? Dan beslist de leerplichtambtenaar. Voorbeelden van bijzondere omstandigheden:

- ★ een wettelijke verplichting, voor zover dit niet buiten de lesuren kan geschieden
- ★ verhuizing: max. één dag
- ★ huwelijk van bloed- of aanverwanten, t/m 3e graad, binnen de woonplaats: max. één dag
- ★ huwelijk van bloed- of aanverwanten, t/m 3e graad, buiten de woonplaats: max. twee dagen
- ★ overlijden van bloed- of aanverwanten, 1e graad: max. vier dagen
- ★ overlijden van bloed- of aanverwanten, 2e graad: max. twee dagen
- ★ overlijden van bloed- of aanverwanten, 3e en 4e graad: max. één dag
- ★ bij ernstige ziekte van bloed- of aanverwanten, t/m 3e graad: max. tien dagen*
- ★ viering 25-, 40-, en 50-jarig ambtsjubileum en 12,5-, 25-, 40-, 50- en 60-jarig huwelijksjubileum van ouders of grootouders: maximaal één dag
- ★ Bij medische of sociale indicatie (hierbij een verklaring van GGD-arts of sociale instantie overleggen).

Wie is welke graad?

- ★ 1e graad: ouder, kind
- ★ 2e graad: broer/zus, grootouder, kleinkind
- ★ 3e graad: oom/tante, neef/nicht (kind van broer/zus), overgrootouder, achterkleinkind
- ★ 4e graad: oudoom/-tante, neef/nicht (kind van broer/zus ouder), achterneef/-nicht (kleinkind van broer/zus), betovergrootouder.

Geén geldige reden voor extra verlof

Geen redenen voor vakantieverlof en/of bijzondere omstandigheden zijn:

- ★ familiebezoek in het buitenland
- ★ vakantie in goedkope periode of i.v.m. speciale aanbieding
- ★ vakantie onder schooltijd bij gebrek aan andere boekingsmogelijkheden
- ★ uitnodiging van vrienden/familie om buiten een schoolvakantie op vakantie te gaan
- ★ vakantie i.v.m. gewonnen prijs
- ★ eerder vertrek/latere terugkeer i.v.m. verkeersdrukte
- ★ deelname aan sportieve of culturele evenementen buiten schoolverband
- ★ verlof voor een kind omdat andere kinderen uit het gezin vrij zijn.

Ziekte

Een ziek kind kan niet naar school. Ouders moeten de school laten weten dat hun kind ziek is. Als de school het vermoeden heeft dat de ziekmelding niet klopt, kan ze de leerplichtambtenaar nader onderzoek laten uitvoeren. Deze informeert bij de ouders en/of de schoolarts naar de achtergrond van de ziekte.

Bijzondere talenten

Sommige kinderen hebben bijzondere talenten op het gebied van sport of kunst. De leerplichtwet heeft geen vrijstellingsmogelijkheid voor het verzuim van lessen door deelname aan sport of kunst. Eventueel kunnen ouders hierover contact opnemen met de directeur van de school. Voor bijzondere sporttalenten bestaan specifieke scholen in het Voortgezet Onderwijs.

Veelgestelde vragen

- ★ Julia is op 8 januari 5 jaar geworden. Vanaf wanneer is zij leerplichtig? Vanaf de eerste dag in februari.
- ★ Jan's grootouders vieren hun 40-jarig huwelijk. Mag hij vrij? Ook gaat Jan verhuizen. Kan hij daarvoor vrij krijgen? Ja, in deze situaties voorziet de leerplichtwet in één vrije dag.
- ★ Gerard is gescout als talentvolle honkbalspeler. Dinsdagmiddag om 14.00 uur is de training. Mag hij vrij? De grootvader van Emma woont in Amerika en viert zijn 90e verjaardag. Mag zij vrij? Nee, in beide gevallen voorziet de leerplichtwet niet in een vrijstelling.
- ★ Moet Milan van 17 die geen diploma heeft, weer naar school? Ja, bij 17 jaar geldt de kwalificatieplicht. Dat betekent niet dat Milan 5 dagen per week naar school moet. Hij kan ook kiezen voor een combinatie van werken en leren.
- ★ De ouders van Mette willen een sabbatical en gaan tien maanden op reis. Zij willen hun dochter zelf lesgeven. Mag dat? Nee, Mette is verplicht les te volgen op een school.

Meer informatie over leerlingen tot 23 jaar

www.bloemendaal.nl • onderwijs • leerplicht
www.kiezenvoorjeugd.nl
www.leerplichtnet.nl
www.rmc-westkennemerland.nl
www.schoolvakanties.nl
www.minocw.nl

